

Beden, Kimlik ve Kültürel Hafıza Bağlamında DEQ Dövmesinin Yeniden Okunması: Disiplinlerarası Bir Derleme

İbrahim Mavi | 0000-0002-8268-6899 | ibrahimmavi01@gmail.com

Bağımsız Araştırmacı, İzmir, Türkiye

Öz

Bu çalışma, Mezopotamya kökenli geleneksel bir dövme uygulaması olan Deq'i beden, kimlik ve kültürel hafıza ekseninde disiplinlerarası bir bakış açısıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, anlatı derleme yöntemiyle yürütülmüş, ulusal ve uluslararası literatürde yer alan kitaplar, makaleler, lisansüstü tezler ve diğer akademik yayınlar doküman incelemesi tekniğiyle analiz edilmiştir. Çalışmada deq'in yalnızca estetik bir beden süsleme pratiği olmadığı, aidiyet, kimlik, korunma, bereket, doğurganlık ve kültürel aktarım gibi çok katmanlı anlamlar taşıyan bir kültürel miras unsuru olduğu ortaya konulmaktadır. Kuramsal çerçevede Michel Foucault'nun beden ve iktidar yaklaşımı, Pierre Bourdieu'nün habitus ve sosyal sermaye kavramları, Maurice Halbwachs'ın kolektif hafıza kuramı, Clifford Geertz'in kültürel yorumlama yaklaşımı, Edward Said'in oryantalizm eleştirisi kuramlarından yararlanılmıştır. Bulgular, Deq'in bireysel kimliğin yanı sıra kolektif belleğin, toplumsal aidiyetin ve toplumsal cinsiyet normlarının beden üzerinden görünür hâle gelmesini sağlayan sembolik bir pratik olduğunu göstermektedir. Ayrıca Türkiye'de deq üzerine yapılan çalışmaların büyük ölçüde folklor, antropoloji ve din sosyolojisi alanlarında yoğunlaştığı, buna karşın beden sosyolojisi, kültürel hafıza ve kimlik kuramlarını bütünleştiren disiplinlerarası araştırmaların sınırlı olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak çalışma, deq'in yaşayan bir kültürel miras unsuru olarak çok boyutlu biçimde yeniden değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Deq, Beden Sosyolojisi, Kültürel Hafıza, Kimlik, Toplumsal Cinsiyet

Atıf Bilgisi

Mavi, İbrahim. "Beden, Kimlik ve Kültürel Hafıza Bağlamında DEQ Dövmesinin Yeniden Okunması: Disiplinlerarası Bir Derleme". *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 7/2 (Ağustos 2026), 400-428.

<https://doi.org/10.52108/2757-5942.7.2.8>

Geliş Tarihi	28.04.2026
Kabul Tarihi	24.07.2026
Yayın Tarihi	15.08.2026
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Turnitin
Etik Bildirim	dergi@sosyolojikbaglam.org
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Yapay Zekâ Kullanımı	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zekâ tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC-ND 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.